

ligesaa mærkeligt, at den høitagede Minister egentlig ikke troede, at der var nogen Erang til Stede paa dette Omraade. Han begrundede det især derved, at der var udlaant 7 Millioner Kr. før Nytaar fra Nationalbanken, og at der nu var kommet 4 Millioner tilbage. Men den høitærede Finantsminister maatte jo vide, at dersom Sparekasserne skulde beholde disse Laan fra Nationalbanken, vilde det betyde Landmændenes Ruin, i alt Fald dersom de skulde beholde dem i længere Tid. (Suel: Til 8 pSt.) Til 8 pSt. siger det ærede Medlem fra Aalborg; saa høit troede jeg ikke, det var, men at det var mellem 6—7 pSt., var mig vel bekendt, og at Laanene bleve dyrere, inden de kom til de Paagjældende, er jo en Selvfølge, saa at jeg ikke tror, at den høitagede Minister deri kan se nogen Betyggelse for, at der ikke er Erang til Stede. Han sagde endvidere, at det havde glædet ham, at vi havde været saa imøbetommende mod ham paa dette Punkt, men han vilde have ønsket, at man havde været det ogsaa paa flere andre. Jeg vil gjøre opmærksom paa, at det selvfølgelig gjør en stor Forskjel, naar man herfra ønsker Noget, som Ministeren modsetter sig, thi da maa det i de fleste Tilfælde erkjendes, at man ikke staar med den samme Magt, som man har, naar Ministeren forlanger Noget, men Thinget kan negte det. Det er Forskjellen. Den høitærede Minister mente ikke, at et saadant Laan paa 5 Millioner vilde være af nogen videre Betydning for Sparekasserne, thi, sagde han, der var udlaant 19 Millioner af Kreditforeningerne i forrige Aar. Jeg huster nu ikke, om den høitærede Minister udtalte sig om, at han netop derfor var til Sinds, dersom Vængemarkedet skulde raade dertil, at købe Kreditforeningsobligationer, men i alt Fald er det mig bekendt, at han har den Opfattelse, at det vilde være bedre end at gaa Veien gjennem Sparekasserne. Jeg har den modsatte Opfattelse, og jeg skal sige hvorfor. De Landboere, der have Laan af Sparekasserne, høre naturligvis ikke til den allermest velstaaende Del, thi denne har slet ingen Gjæld, men de høre i alt Fald til den næstbedste, det er paa de bedste første Prioriteter, man erholder Laan der. Men hvad bliver nu Følgen, naar disse Penge opsiges? Følgen bliver, at Laansøgerne skulle til Kreditforeningerne, og at de derved tabe 20 pSt. og altsaa faae en meget større Gjæld og til Dels komme til at svare en høiere Rente foruden Omkostningerne til Papirerne. Og det uagtet de maatte for 1 Aar eller 2 siden have givet Provision for at faae Laan i Sparekasserne. Det bliver Følgen, og deraf bliver atter Følgen, at der bliver en Del mindre Landboere, som blive mindre velstaaende, end de i Forveien vare. Men nu er det min Overbevisning, som jeg udtalte ved det forrige Vædringsforslag, at det er en Lykke for et Land at have først en Del Grundbesiddere,

der er velstaaende, og dernæst en anden Del, som klarer sig godt, og som er stiftet til at gaa i Spidsen for Forbedringer paa Landbrugets Omraade, og det vilde undre mig, om den høitagede Minister ikke med sin rige Erfaring maatte have den samme Opfattelse. Men det er indlysende, at, naar disse Kapitaler, der opsiges fra Sparekasserne, kastes over paa Kreditforeningerne, bliver der en Del Landboere, som blive mindre velstaaende til liden Lykke for Udviklingen i det Hele. Der er dog een Ting endnu, og den er maatte endnu vigtigere. Vi maa erindre, at ikke mindre end 200 Millioner indestaa i Sparekasserne, og hvad vil det betyde, naar Sparekasserne nu opsigte disse Penge. Det betyder, at der ogsaa bliver Uro blandt Andene, naar Sparekasserne opsigte efter en større Maalestot; saa komme Kreditorerne vistnok med Urette i Lanter om, at der er en Feil ved denne Sparekasse, og saa opsigte de ogsaa deres Penge i denne. Jeg behøver i saa Henseende kun at minde om Bevægelsen paa Sjælland. Der forarsages altsaa tillige den store Ulempe, at, naar man begynder at opsigte, bliver der Uro i de øvrige Kapitaler, saa opsiges de, og det drager atter større Følger efter sig. Det lyder meget fjønt, at den høitagede Minister hellere vil give i større Omfang, naar det skulde være, fordi, mente han, det ikke alene var Landbruget, der burde hjælpes, men ogsaa Handlen og Industrien. Jeg skal dog dertil bemærke, — hvad der iøvrigt er saa selvindlysende, at man næsten skulde synes, at det ikke behøvede at udtales, men som det næsten kunde lade til, var nødvendigt at udtale overfor den høitagede Minister — at, naar Landbruget støttes i sin Kredit, hjælpes vistnok ogsaa Handel og Industri derigjennem paa bedste Maade. Jeg kan ikke negte, at jeg for min Part vilde have nogen Betænelighed ved at oprette saadanne særlige Laaneinstitutioner som den, den høitagede Minister tænkte paa, og jeg tror heller ikke, at Erfaringerne fra 1857 just skulde opmuntre os til at gaa frem paa denne Vej. Jeg tror, at der vil være en ganske anden Sikkerhed, naar man holder sig til det Faste, enten Kjøbstad- eller Landeiendomme, og at Krediten derigjennem bedst styrkes og hjælpes. Det er bekendt nok, at man ogsaa fra den Side, der kalder sig den officielle Økonomi, har anset det for rigtig, at Kjøbmændene forrede deres Tilgøbehavende hos Landboerne, og at disse solgte deres Korn i større Maalestot for at kunne betale deres Kredit hos Kjøbmændene; men netop en saadan Foranstaltning som den, jeg sigter til, vilde sætte Landboerne i Stand til at kunne gjøre dette. Det er derfor ret mærkeligt, synes jeg, at naar man fra vor Side taler om at træffe en Foranstaltning, som, uden at Statskassen forullemes ved samme, eller et stort Apparat behøver at sættes i Bevægelse, vilde være til Held for Mange og især til Held for den